

DET TALTE ORD GÆLDER

22. november 2021

INTRODUKTION

--- Planche 1: Dagens program ---

Tak for invitationen. Det sidste halvandet år har været en rutsjetur. Det gik stærkt på vej ned, men det er også gået hurtigt på vej op igen. Det samme er tilfældet for banksektoren.

Samtidig med at pandemien tog rampelyset, har flere reformer af kravene til banker stået klar i kulissen. Det er nu tid til, at vi tager dem frem igen.

Jeg vil bruge min tid på at tale om følgende emner:

- Den danske økonomi – fra pandemi til opsving
- Afvikling af hjælpepakkerne – endelig kan vi se enden på det
- Den aktuelle situation i banksektoren – bankerne er godt rustet til genopretningen
- Og til sidst EU-Kommissionens forslag om kapitalkrav – afslutningen på Basel III-pakken.

FRA PANDEMI TIL OPSVING

--- Planche 2: Pandemien medførte et kraftigt tilbageslag globalt, men ramte landene meget forskelligt ---

Pandemien bød – som vi alle ved – på det kraftigste økonomiske tilbageslag i nyere tid. Stort set alle lande blev ramt på samme tid. Og på globalt plan faldt den økonomiske aktivitet næsten 4 pct. sidste år.

Lige så hurtigt som tæppet blev trukket væk under os, næsten lige så hurtigt genvandt økonomierne fodfæstet. Men der har været – og der er

stadig – store forskelle, i hvor hurtigt genopretningen går på tværs af lande.

I en international sammenligning har dansk økonomi indtil videre klaret sig forholdsvis godt under pandemien. Når vi ser tilbage på de seneste 18 måneder, så var tilbageslaget i Danmark mildere, og genopretningen hurtigere. Hvis jeg skal give mit bud på hvorfor, så vil jeg fremhæve tre faktorer.

For det første fik udbruddet af covid-19 ikke så fast et tag i Danmark som i mange af de større europæiske lande. Det er dels takket være hurtige tiltag fra myndighedernes side. Her tænker jeg især på den første nedlukning i marts sidste år. Den hurtige respons betød, at restriktionerne blev mildere og mere kortvarige. Fx var industrien og byggeriet på intet tidspunkt nedlukket i Danmark, ligesom vi ikke benyttede deciderede udgangsforbud.

For det andet har en række af ekstraordinære offentlige tiltag holdt hånden under danske virksomheder og husholdninger. Det var dengang fornuftigt og var med til at begrænse tilbageslagets størrelse.

For det tredje er det sværere at slå en økonomi ud af kurs, hvis den i forvejen er i balance. Og det mener jeg, at den danske økonomi var, før pandemien ramte. Vi befandt os i en moderat højkonjunktur uden udsigt til en overophedning – med husholdninger og virksomheder, der havde konsolideret sig siden finanskrisen, og med solide offentlige finanser.

Udover de tre, så lad mig lige nævne et par andre faktorer, som også bidrog til den danske økonomis immunforsvar så at sige. Erhvervsstrukturen har spillet en væsentlig rolle. Danmarks økonomi er ikke så afhængig af turisme, og dansk eksport er forholdsvis robust over for udsving i den globale økonomi. Det har også båret frugt, at Danmark er et af de mest digitaliserede lande i verden. Digitaliserede lande har generelt klaret sig bedre gennem pandemien, fordi teknologi gjorde det lettere at fortsætte hverdagen uforstyrret under nedlukninger.

--- Planche 3: Dansk økonomi er tilbage i en moderat højkonjunktur ---

Med det tilbageblik på, hvordan dansk økonomi har klaret sig, vil jeg nu vende blikket fremad.

Det går aktuelt godt i dansk økonomi. Vi er formentlig en knivspids foran i genopretningen og konjunkturforløbet i forhold til vores nordiske naboer og de andre lande, vi normalt sammenligner os med. Den

økonomiske aktivitet nåede tidligere på året samme niveau som før pandemien. Det samme gjorde beskæftigelsen. Økonomien befinder sig over sit konjunkturneutrale niveau. Vi er med andre ord tilbage i en moderat højkonjunktur.

Men vejen ud af pandemien er usikker og uprøvet. Her i efteråret er antallet af smittede steget, og udviklingen i Europa er igen kommet i centrum. Selvom de største udfordringer for den økonomiske aktivitet nok ligger bag os, så vil økonomien også fremadrettet afhænge af smitteudviklingen.

Et andet stort spørgsmål lige nu er: Hvor vedvarende er det pres, vi ser i de globale forsyningskæder, på priserne og på arbejdsmarkedene?

Der findes ikke et entydigt svar, men jeg vil byde ind med et par af mine observationer.

Forstyrrelserne i forsyningskæderne er et resultat af gentagne nedlukninger og genåbninger samt diverse uheldige omstændigheder. Den her form for *stop-and-go* har ført til forskydninger i vores forbrug og i virksomhedernes produktion. Vi forventer, at presset vil tage af, i takt med at pandemien dæmpes, og at den globale balance mellem vare- og tjenesteforbrug genvindes. I løbet af de seneste uger har der været spæde tegn på, at presset letter lidt. Men verden må nok stadig væbne sig med tålmodighed. Internationale organisationer venter, at vi skal ind i næste år, før puklerne er afviklet.

Hvad angår inflationspresset, så er de årlige stigninger i forbrugerpriserne i USA og i euroområdet de højeste, vi har set i en årrække. En stor del af prisstigningerne skyldes kraftige stigninger i energipriserne og ændringer i skatter og afgifter. Det trækker i retning af, at prispresset er midlertidigt. Fx forventer internationale organisationer som IMF og Verdensbanken, at energipriserne vil normalisere sig i løbet af næste år.

Men her vil jeg gerne trække en streg i sandet. Der er forskel på det, der sker i USA, og det, der sker i euroområdet og herhjemme. Priserne er generelt steget mere i USA, og prisstigningerne er bredere funderet på tværs af vare- og tjenestegrupper. Det hænger bl.a. sammen med, at den økonomiske genopretning har været stærkere i USA. Og der er flere indikationer på et markant pres på det amerikanske arbejdsmarked og på de amerikanske lønninger. Det kan føre til et mere vedvarende prispres fremadrettet.

I euroområdet vil presset formentlig blive opbygget langsommere. Her er stadig betydelig ledig kapacitet i økonomien og et beskedent lønpres. I Danmark er der for nuværende heller ikke tegn på, at lønstigningstakten er stukket af. Selv om lønstigningstakterne i 2. og 3. kvartal var på det højeste niveau siden slutningen af 00'erne, er den samlede lønstigning gennem pandemien ikke væsentlig højere end aftalt i overenskomsterne fra før pandemien.

Når det kommer til presset på arbejdsmarkedet herhjemme, så har den kraftige stigning i beskæftigelsen efter genåbningen gjort det svært for virksomhederne at finde arbejdskraft. Rekrutteringsvanskelighederne er blevet forstærket af, at mange virksomheder har skullet genansætte personale samtidig, og at en del arbejdskraft har været fastholdt i sundhedssektoren som test- og vaccinationspersonale. Udfordringerne med rekruttering kan øge lønpreset. Det kan lyde bekymrende - men vi bør huske, at lønpres er kernen i en markedsøkonomi. Det er den mekanisme, som understøtter, at uproduktive virksomheder går under, mens produktive virksomheder består.

Vi forventer dog, at presset delvist vil aftage, i takt med at ledige stillinger bliver besat, men at presset stadig vil være på et højt niveau. Det er foreneligt med, at dansk økonomi bevæger sig længere ind i højkonjunkturen. Samtidig er usikkerheden som sagt stor. Vi er igen ved at opbygge testkapacitet, og det kan bidrage til et forlænget pres på arbejdsmarkedet.

Jeg har her opridset nogle af de forudsætninger, som ligger til grund for vores prognose for dansk økonomi. Vi vurderer, at en del af det pres, vi ser lige nu, vil aftage, og at vækstforløbet derfor bliver balanceret. Økonomien er grundlæggende sund, og Danmarks konkurrenceevne er god. Vi kan godt klare en periode med kapacitetspres.

Men vejen fremad er uprøvet. Derfor ser vi også en større risiko end sædvanlig for, at økonomien kan udvikle sig anderledes end vores prognose. Der er en risiko for, at væksten bliver markant stærkere.

Det, der især optager os, er, at husholdningerne har opbygget store formuer, og derfor er forudsætningerne til stede for, at der kan slippes meget forbrug løs på kort tid. Et sådant usædvanligt stort hop i forbruget kan føre til en overophedning af økonomien.

Med den risiko i baghovedet har vi anbefalet, at regeringen bør være forberedt på at stramme finanspolitikken mere, end der lægges op til på nuværende tidspunkt.

AFVIKLING AF HJÆLPEPAKKER FRA NEDLUKNINGERNE

--- Planche 4: Statslige hjælpepakker kom også bankerne til gode ---

Som tidligere nævnt vedtog Folketinget vidtgående hjælpeordninger til dansk erhvervsliv, da samfundet blev lukket ned på grund af pandemien.

Flere af tiltagene var i form af direkte kompensationer til virksomheder. Som et eksempel har lønkompensationsordningen begrænset antallet af afskedigelser og været med til at fastholde vigtige medarbejderkompetencer i virksomhederne. Derudover gav en række udskudte skatte- og momsbetalinger adgang til betydelig likviditet. Siden pandemien ramte har skattemyndighederne ekstraordinært udskudt betalinger for alt i alt 330 mia. kr.

I takt med at de udskudte betalinger forfaldt, fik virksomhederne mulighed for at optage statslige lån af samme størrelse. Myndighederne har også givet nogle virksomheder mulighed for at optage banklån med en statsgaranti som sikkerhed.

Banksektoren har gennem pandemien peget på, at sektoren i denne krise *ikke* var en del af problemet, men en del af løsningen. Jeg kan godt forstå ønsket om at sprede et glædeligt budskab. Men det er vel egentlig også det mindste, man kan forvente. Alligevel har det stået i skærende kontrast til situationen under og efter finanskrisen.

Bankerne har ikke gjort brug af kompensationsordningerne. De har i det store hele stået klar med likviditet og lån til de private og levedygtige virksomheder, som ønskede det. Så langt, så godt.

Men træerne vokser som bekendt ikke ind i himlen. Det er værd at huske, at uden den statslige støtte ville situationen have været anderledes alvorlig – også for bankerne. Støtteordninger kom – gennem bagdøren – også bankerne til gode. Banker og realkreditinstitutter ville have set ind i højere tab, hvis staten ikke havde holdt hånden under kunderne.

-- Planche 5: Støtte til svage virksomheder hæmmer erhvervsdynamik --

Pandemien er her som sagt stadig. Smitten har i efteråret igen fået fat i vores samfund. Men den værste del er dog forhåbentlig bag os.

Den statslige støtte er ved at blive afviklet. Der udbetales næsten ikke flere kompensationer. Ordningerne med midlertidig likviditet er sat til udløb over de kommende år. Størstedelen af skatte- og moms lånene forfalder til betaling i april næste år.

Det er godt, at vi nu kan se enden på støtteordninger. Det er ikke sundt at være på støtten – selvom det kan være midlertidigt nødvendigt.

I takt med den økonomiske genopretning har det været mere og mere problematisk at understøtte erhvervslivet. Det er selvsagt dyrt for staten, men også mere generelt for økonomien, hvor markeds kræfterne er blevet stækket.

Vilkårene ved skattelån har været attraktive. Lånene er rentefrie og ydet uden skelen til låntagers kreditværdighed. Det har – ikke overraskende – tiltrukket mange virksomheder, der i forvejen var svage. De havde måske i forvejen svært ved at klare sig gennem en kreditvurdering.

Allerede før pandemien vurderede bankerne, at mange af de erhvervs-kunder, som efterfølgende har optaget skattelån, var svage. En større andel af disse virksomheder havde lån, som ifølge deres egen bank enten havde en betydelig stigning i kreditrisiko eller var direkte kreditforringede. Nogle af disse virksomheder er holdt kunstigt i live med de statslige skattelån.

Markeds kræfterne bidrager normalt til at understøtte en effektiv allokering af ressourcer. Dansk økonomi er kendetegnet ved at være fleksibel og tilpasningsdygtig. I årene op til pandemien var der af samme grund kun få uproduktive virksomheder - såkaldte zombie-virksomheder. I Danmark bliver uproduktive virksomheder udkonkurreret og må gå konkurs.

Det er vigtigt at få erhvervsdynamikken i gang igen. Det kræver blandt andet, at det igen er banksektoren, der står for kreditgivningen, og ikke staten.

-- Planche 6: Bankerne er klar til udfasning af likviditetsstøtte ---

Hvor dyr vil afviklingen af ordningerne så blive? Hvad kommer til at ske med de virksomheder, som har taget imod likviditetsstøtten, når den udløber? Kan de undvære støtten igen? Eller ser vi ind i en bølge af konkurser?

Lad det være sagt med det samme: Afviklingen vil føre konkurser med sig. Alt andet ville være unaturligt. Under pandemien har antallet af konkurser ligget lavere end i årene op til. Der skal være konkurser i en sund markedsøkonomi, og der er et efterslæb på den konto.

Det er også i jeres egen interesse, at vi igen får gang i markeds kræfterne. Banksektoren skal – modsat de statslige støtteordninger - give kredit på

baggrund af grundige kreditvurderinger. Det er jeres kernekompetence. I skal holde fast i jeres kreditpolitikker, og så må falde hvad falde skal. Alternativet er, at nu så kimen til jeres næste krise.

Men jeg vil også gerne mane til ro. Som sagt går det godt i dansk økonomi. Der er mangel på arbejdskraft – bl.a. den arbejdskraft, som kan være blevet fastlåst i uproduktive virksomheder under pandemien. Derudover er bankerne kommet fornuftigt gennem pandemien uden større skrammer. Det kommer jeg tilbage til.

Bankerne har kapaciteten til at tage over, efter skattelånene er udløbet. Sektoren er godt rustet til at låne ud til levedygtige virksomheder, og de særlig ramte dele af økonomien udgør en begrænset del af bankernes lånebøger.

Husk nu: I har selv har understreget, at banksektoren denne gang ikke er en del problemet, men af løsningen. Det skulle også gerne være tilfældet, når skattelånene begynder at forfalde til april næste år.

I parentes bemærket kan afviklingen af støtteordningerne stadig nå at blive dyr for staten. Det har regeringen også anerkendt, og der er afsat 2 mia. kr. til tab på ordningerne.

SENESTE UDVIKLING I DEN FINANSIELLE SEKTOR

--- Planche 7: Banker er aktuelt lige så robuste som op til pandemien ---

Nu tilbage til situationen i banksektoren. Pandemien blev – heldigvis – aldrig så hård for banksektoren som frygtet. I dag er de store bankers indtjeningsforventninger tilbage på niveauet fra før pandemien – og i flere tilfælde over.

Det så sortere ud sidste år. Lige efter pandemien ramte, regnskabsførte bankerne betydelige nedskrivninger. En væsentlig del af nedskrivningerne fra dengang var udtryk for enten en nedadrettet justering af forventningerne til den økonomiske udvikling eller for skønsmæssige ledelsesbeslutninger. Mange af de forventede tab er endnu ikke realiserede.

Status er, at de store banker er lige så robuste, som de var før pandemien.

Deres kapitalisering er samlet set styrket under pandemien. Det skal dog her bemærkes, at den ekstra polstring ikke kom helt af sig selv. Men under pandemien noterede jeg en pludselig lydhørhed for gode råd udefra. Det er glædeligt, at vores råd for en gangs skyld blev efterlevet.

Det er omvendt tankevækkende, at vi her på den anden side fortsat kan se nogle store banker med begrænset kapitaloverdækning.

--- Planche 8: Tegn på igangværende risikoopbygning, derfor skal den kontracykliske buffer genopbygges ---

Når banksektoren nu er tilbage til udgangspunktet, skal rammerne for sektoren det også.

Ligesom før pandemien ser vi nu tegn på risikoopbygning i det finansielle system. Den økonomiske genopretning gik hurtigt, og aktivpriserne på blandt andet aktie- og boligmarked er steget betydeligt. Samtidig er de finansielle forhold fortsat lempelige.

I årene op til pandemien valgte erhvervsministeren efter henstilling fra Risikorådet at påbegynde opbygningen af den kontracykliske kapitalbuffer. Bufferen skal sikre, at institutterne opbygger kapital, i perioder hvor risici i det finansielle system bygges op. Det skal gøre dem mere robuste, når risiciene efterfølgende materialiserer sig.

Dengang var der en ophedet debat, hver gang buffersatsen blev hævet. Efterfølgende, da pandemien ramte, viste bufferen sig at være udtryk for rettidig omhu.

Denne gang skal opbygningen ske hurtigere. Det er vigtigt ikke at komme for sent i gang. I juni henstillede Det Systemiske Risikoråd til erhvervsministeren om at hæve bufferen til 1 pct. med effekt fra september 2022. Ministeren fulgte henstillingen, og jeg har noteret mig, at beslutningen er blevet mødt med om ikke glæde, så forståelse i sektoren.

Risikorådet har allerede udmeldt, at det ved dets møde i december forventer at henstille om endnu en stigning op til 2 pct. Rådet regner også med, at opbygningen af satsen efterfølgende vil fortsætte op til 2,5 pct.

--- Planche 9: Stor udbredelse af afdragsfrihed bidrager til opbygning af risici på boligmarkedet ---

Især én af de nævnte risici har påkaldt sig min opmærksomhed. Den fortjener nogle ekstra ord med på vejen.

Der har for nylig været en del debat om boligmarkedet. Under pandemien gik det hurtigt: Handelsaktiviteten var høj, og prisniveauet er løftet betydeligt.

Jeg har dog længe talt om boligmarkedet og slået slag for sundere strukturer på markedet. Et robust boligmarked er afgørende for en robust dansk økonomi. Det er vigtigt både for jer i bankerne, for boligejerne ude i landet og for udviklingen i dansk økonomi. Hvis I er i tvivl om vigtigheden, kan jeg minde jer om, at mange af de store tilbageslag, der har været i økonomien, er kommet efter problemer på boligmarkedet.

Med dansk økonomi ude af krisen er nu et godt tidspunkt at få gennemført tiltag, der kunne styrke robustheden.

Når boligpriserne stiger, er der en tendens til, at gældsætningen også stiger. Boligejerne øger gælden ved at købe dyrere boliger eller optage lån i friværdien.

Indtil nu er kreditvæksten samlet set forblevet moderat. Men væksten er tiltagende, især i de områder, som har oplevet store boligprisstigninger. I København er der ikke bare sket et markant løft i boligpriserne, men også i udlånet. En forskelligartet udvikling på tværs af områder og grupper af boligejere kan føre til, at der opstår lommer med høj risiko.

Læg dertil, at flere boligkøbere de sidste par år har valgt afdragsfrihed til. Det på trods af, at myndighederne har indført en række låneregler. Mest bekymrende er det, at en stor del af realkreditinstitutternes nyudlån til højt forgældede boligejere fortsat er uden afdrag.

Det Systemiske Risikoråd henstillede i juni til regeringen at begrænse adgangen til afdragsfrie boliglån yderligere. Men det har regeringen desværre valgt at se bort fra.

Jeg må sande, at det åbenbart aldrig er det rigtige tidspunkt til at gøre det rigtige.

BASEL III OG OUTPUTGULV

--- Planche 10: De mange kapitalkrav risikerer at stå i vejen for hinanden --

Det går som sagt godt i banksektoren. På den baggrund kan det virke fristende for bestyrelser rundt omkring at tilgodese aktionærene.

Men bankerne bør nøje overveje, hvor store udbytter og aktietilbagekøb skal være. Selvom aktionærernes penge bliver i banken, er det jo fortsat deres penge. Samtidig fører mere egenkapital til lavere risiko for både aktionærer og kreditorer – og dermed et mere robust banksystem.

Der er i det hele taget en del mytedannelse omkring bankernes egenkapital. Så lad mig sige det klart: Egenkapital er ikke en udgift. Hvis en bank øger dens egenkapital, stiger dens udgifter ikke. Egenkapital er en del af finansieringsgrundlaget i enhver virksomhed. Selvfølgelig skal egenkapital aflønnes ligesom andre finansieringskilder – men kravet til afkast vil som sagt falde, i takt med at egenkapitalen stiger.

Myter eller ej, så vil de kommende år byde på krav om mere kapital i bankerne.

EU-Kommissionen fremlagde i oktober sit forslag til implementering af den sidste del af Baselkomitéens globale kapitalkravspakke – også kaldet Basel III. Komitéen introducerede de første dele af pakken i kølvandet på finanskrisen, og Kommissionens udspil er således det foreløbige punktum for godt og vel et årti med nye kapitalkrav.

Kapitalkravene er generelt blevet skærpet. Det er glædeligt. Der var behov for både mere og bedre kapital i bankerne. Men fra at være et solonummer med ét kapitalkrav, er regelsættet vokset til et orkester med mange instrumenter. Dermed er det blevet sværere at sikre, at alle instrumenterne holder takten.

De mange nye krav betyder fx, at nogle store institutter reelt ikke kan anvende deres kapitalbuffer i en stresssituation. Så vil de nemlig komme i konflikt med det nyligt indførte gearingskrav. Der er med endnu et nydansk ord manglende *buffer usability*.

Gearingskravet er et supplerende kapitalkrav, som – modsat de øvrige – ikke afspejler en specifik opgørelse af risikoen i et institut. Kravet dukkede første gang op i den internationale debat i årene efter finanskrisen. De år var præget af en dyb mistillid til bankerne og deres risikoopgørelser globalt. På den ene side blev de store institutter, som havde fået tilladelse til at bruge deres egne interne modeller til opgørelsen, beskyldt for at tage for let på opgaven. På den anden side blev den såkaldte standardmodel, som de mindre banker anvendte, beskyldt for manglende risikofølsomhed.

Det er altså nogle af disse nye og gamle udfordringer, som Baselkomitéen og nu EU-Kommissionen vil adressere. Spørgsmålet er så: Vil de nye regler føre til mere harmoni?

--- Planche 11: Flere gode toner i EU-Kommissionens forslag om implementering af Basel III ----

Jeg mener, at EU-Kommissionen har lagt en reform frem, som der er meget god musik i.

Først og fremmest skærpes reglerne for, hvordan de store institutter kan bruge interne modeller. Det har været nødvendigt for at sikre høj troværdighed omkring deres risikoopgørelser. Det vil og skal føre til højere kapitalkrav.

Min grundlæggende holdning er, at kapitalkrav og den reelle risiko skal følges ad. Brugen af interne modeller kan bidrage til, at et instituts kapitalkrav bedre afspejler den specifikke risiko i instituttet. Men for at nå dertil kræver det både stor indsigt og store mængder data af høj kvalitet. De forhold har ikke altid været til stede. Derfor er det fx fornuftigt at reducere brugen af interne modeller på områder, som er svært modellerbare.

Her vil jeg gerne indskyde, at Europa faktisk allerede er i gang med at ensrette, harmonisere og skærpe kravene til de interne modeller. Inden for det styrkede banksamarbejde har ECB har over en årrække foretaget en målrettet gennemgang af interne modeller (TRIM) i institutter under deres tilsyn. De danske institutter har – desværre – undgået en sådan omgang. Men også herhjemme skal institutterne snart leve op til nye europæiske retningslinjer.

For det andet genbesøges reglerne for, hvordan risiko skal opgøres under standardmodellen. Nøgleordet er her mere risikofølsomhed. Især noterer jeg mig, at det fremover vil kræve forholdsvis mere kapital at yde boliglån med høje belåningsgrader end med lave.

Og så er der det meget debatterede outputgulv. Jeg har nævnt det ved en tidligere lejlighed: Den idé er ikke groet i vores baghave. Et sådan overordnet og unuanceret gulvkrav strider mod, at kapitalkrav og reel risiko skal følges ad. Og selvom meget er gjort for at få mere risikofølsomhed ind i den underliggende standardmodel, slår den aldrig velfungerende interne modeller.

Det er ikke kun mig, der har haft holdninger til gulvkravet. Udsigten til særligt højere kapitalkrav på realkreditlån har fået hele det finansielle Danmark op af stolen og klar til at slå på tromme for alternative løsninger.

Men vi er også nødt til at forholde os til virkeligheden. Outputgulvet har været længe undervejs. Det afløser et gammelt og endnu mere uforståeligt gulvkrav, som I måske allerede lykkeligt har glemt. Og med EU-

Kommissionens forslag om europæiske rabatter på pantsikrede boliglån og udlån til ikke-ratede erhvervskunder adresseres to af de problemområder, som Erhvervsministerens ekspertgruppe fremhævede tilbage i 2018.

Kommissionens forslag til den tekniske implementering af gulvkravet – den såkaldte *single stack approach* – har den fordel, at den er simpel. Der er ikke behov for mere kompleksitet i reglerne for kapitalkrav. Det er i forvejen med at holde tungen lige i munden, når instrumenterne skal spille i takt med hinanden.

Og nu vi er tilbage ved musikken, så må vi ikke glemme den anden nye i orkestret: Gearingsratioen – som jo er et gulvkrav, der slet ikke er risiko-baseret. I den konstellation er selv et bindende outputgulv – med en vis risikofølsomhed – måske at foretrække? Det har om ikke andet potentialet til at styrke *buffer usability* – og det er sød musik i mine ører.

Tak for ordet.

DANMARKS
NATIONALBANK

PwC Bankseminar 2021

Nationalbankdirektør Lars Rohde, 22. november 2021

Dagens program

**Fra pandemi
til opsving**

**Afvikling af
hjælpepakker**

**Situationen i
den finansielle
sektor**

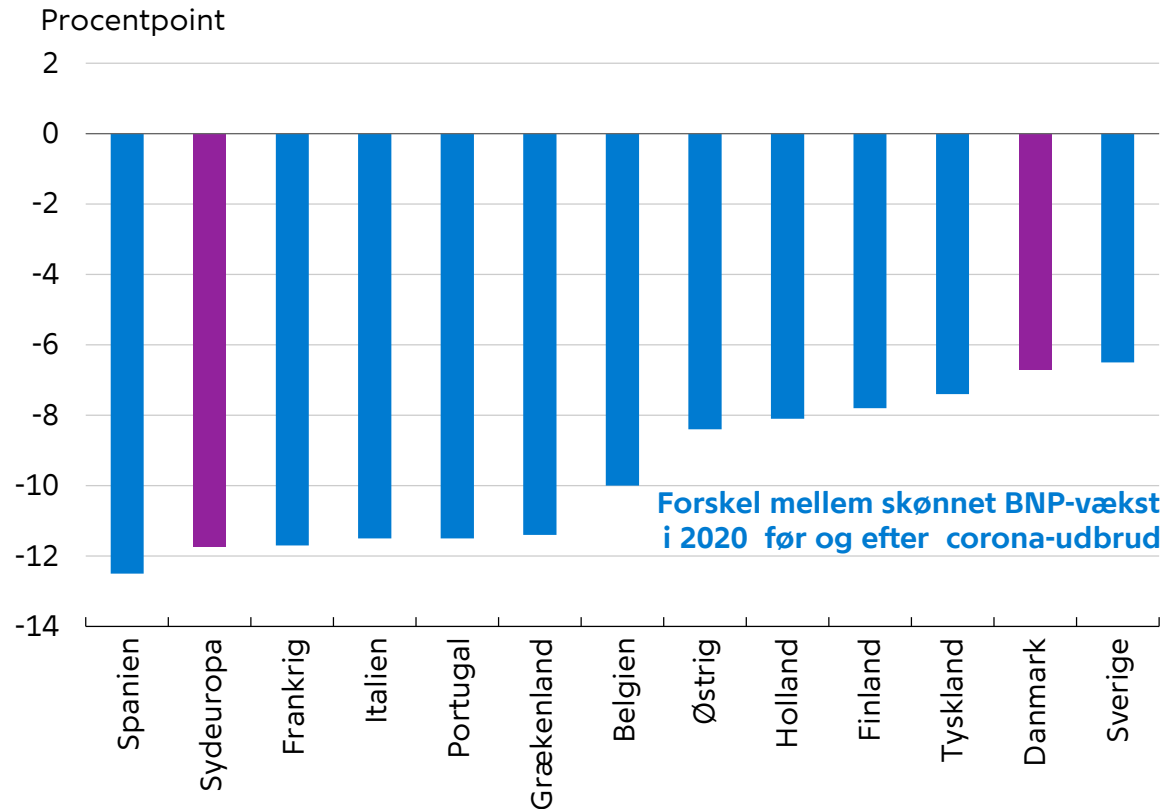

**Basel III og
outputguld**

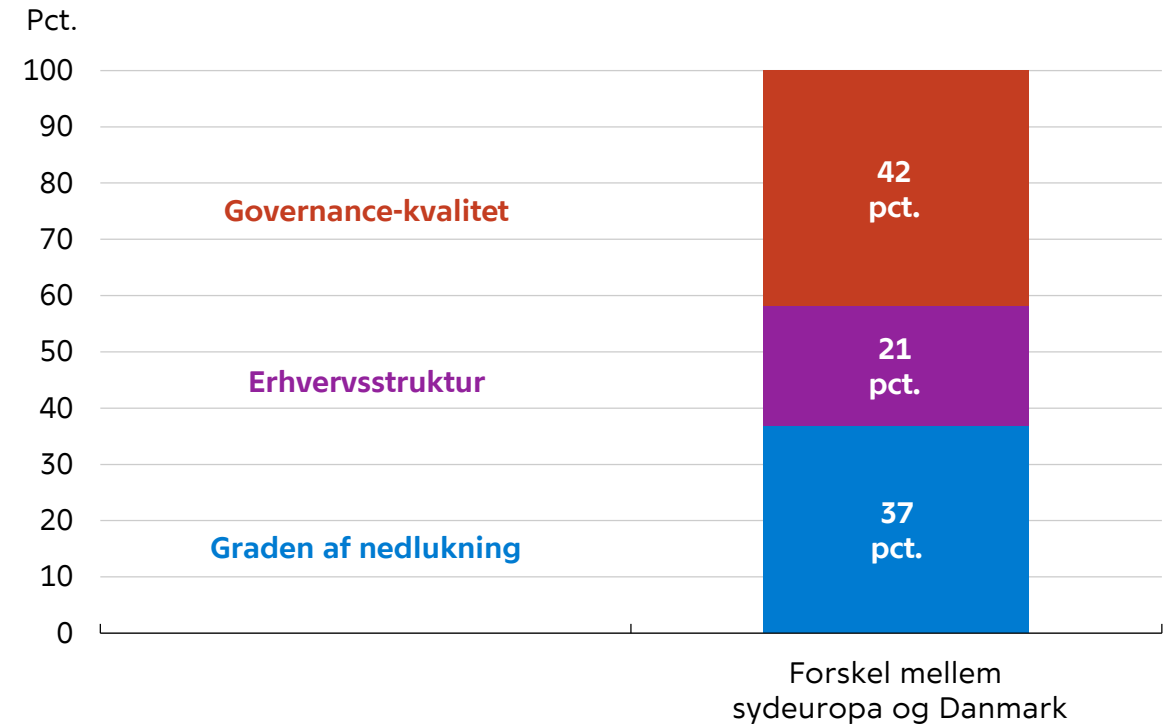
Pandemien medførte et kraftigt tilbageslag globalt, men ramte landene meget forskelligt

Corona-udbrud har ramt Sydeuropa hårdere end Danmark

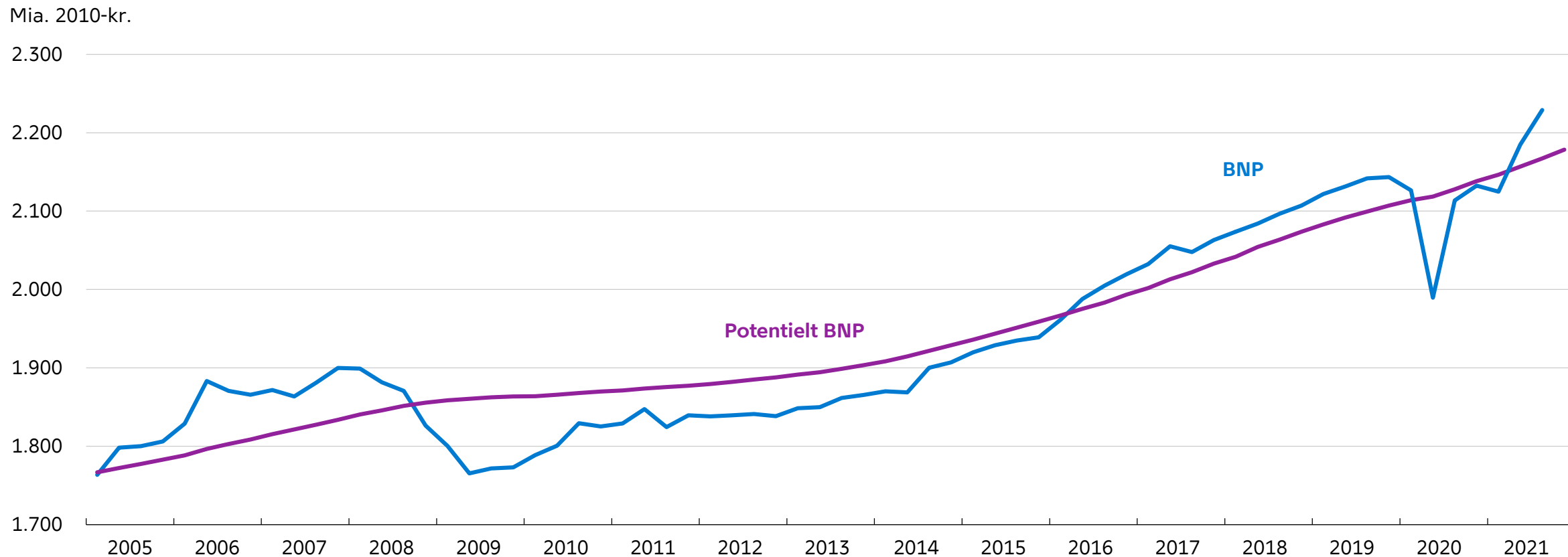
Note: Figuren viser forskellen mellem Europa-Kommissionens prognose i februar og juli. Sydeuropa består af Spanien, Italien, Grækenland og Portugal. Kilde: Bruegel.

Tre faktorer kan forklare næsten 60 pct. af forskellene i tilbageslaget

Kilde: Bruegel og egne beregninger.

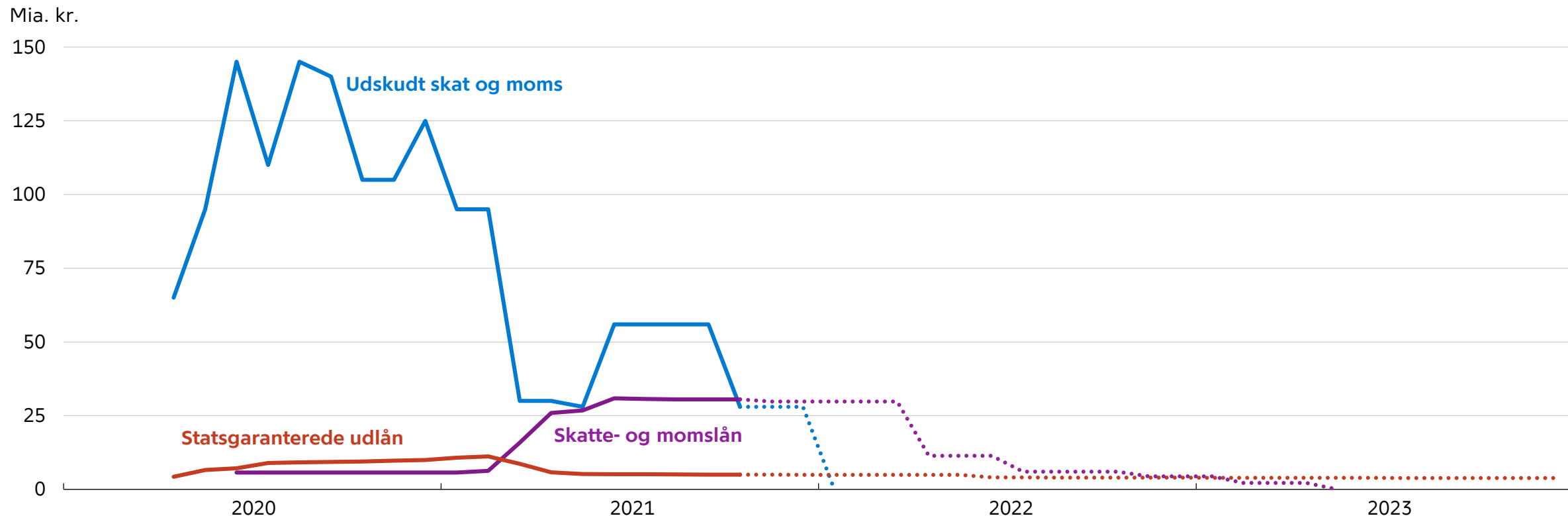
Dansk økonomi er tilbage i en moderat højkonjunktur

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Statslige hjælpepakker kom også bankerne til gode

Statslige likviditetsordninger er sat til at udløbe de kommende år

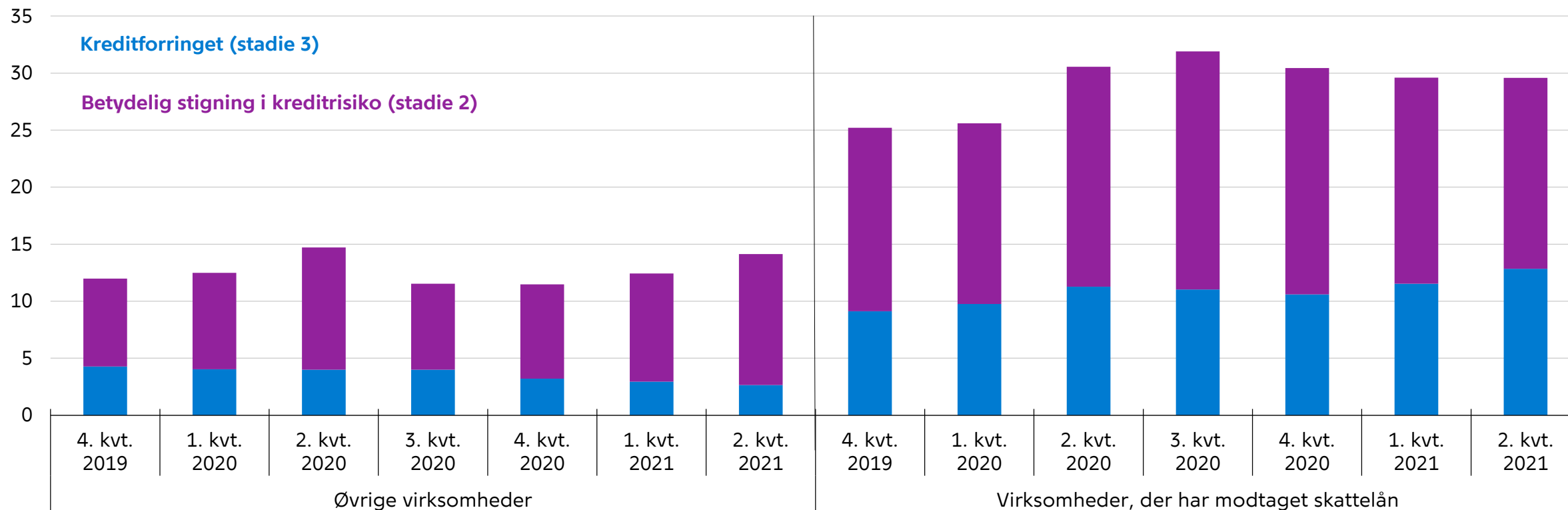
Note: Prikkede streger viser prognose for udløb. Skønnet beløb for den samlede mængde af udskudte betalinger af A-skat, B-skat, AM-bidrag og moms. Det faktiske beløb vil afhænge af aktivitetsniveauet og beskæftigelsen. Udestående beløb for låneordninger for moms- og lønsumsafgift, A-skat og AM-bidrag for ikke-finansielle selskaber (ekskl. personligt ejede virksomheder).

Kilde: Skatteministeriet, Skattestyrelsen, Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

Støtte til svage virksomheder hæmmer erhvervsdynamik

Dårligere kreditkvalitet på kunder, der har optaget skatte- og moms lån

Pct. af udlån

Note: Erhvervsudlån ekskl. personligt ejede virksomheder fordelt på nedskrivningsstadier. Det resterende udlån er placeret i nedskrivningsstadiet 1 med fravær af betydelig stigning i kreditrisiko.

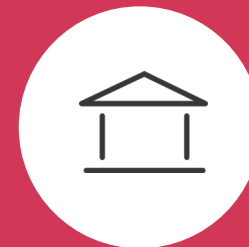
Kilde: Skattestyrelsen, Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

Bankerne er klar til udfasning af likviditetsstøtte

Der bør laves en kreditvurdering ved långivning

Det er et sundt princip, at lån skal kreditvurderes, og det er en af bankernes kerneopgaver.

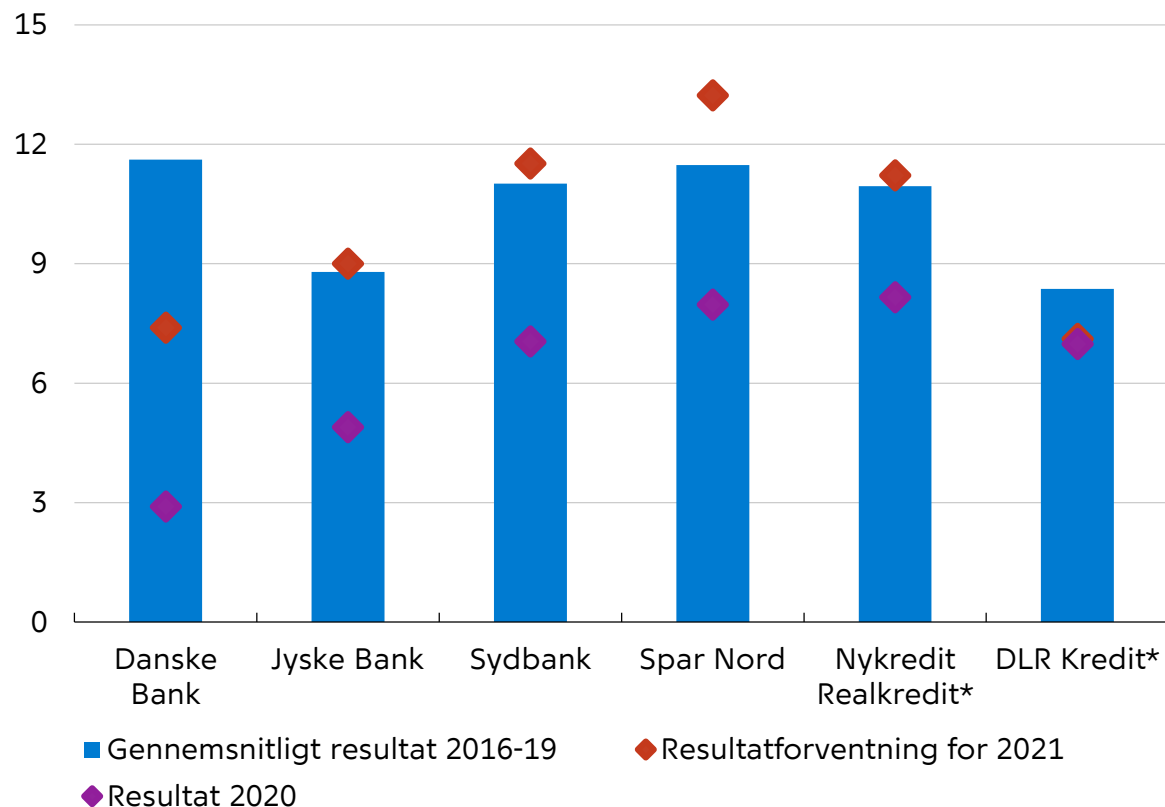
Bankerne har kapacitet til at overtage skattelånene

Bankerne er godt rustet til at låne ud til levedygtige virksomheder, når de udskudte betalingsfrister og lån forfalder.

Banker er aktuelt lige så robuste som op til pandemien

Kreditinstitutter forventer højere indtjening i 2021

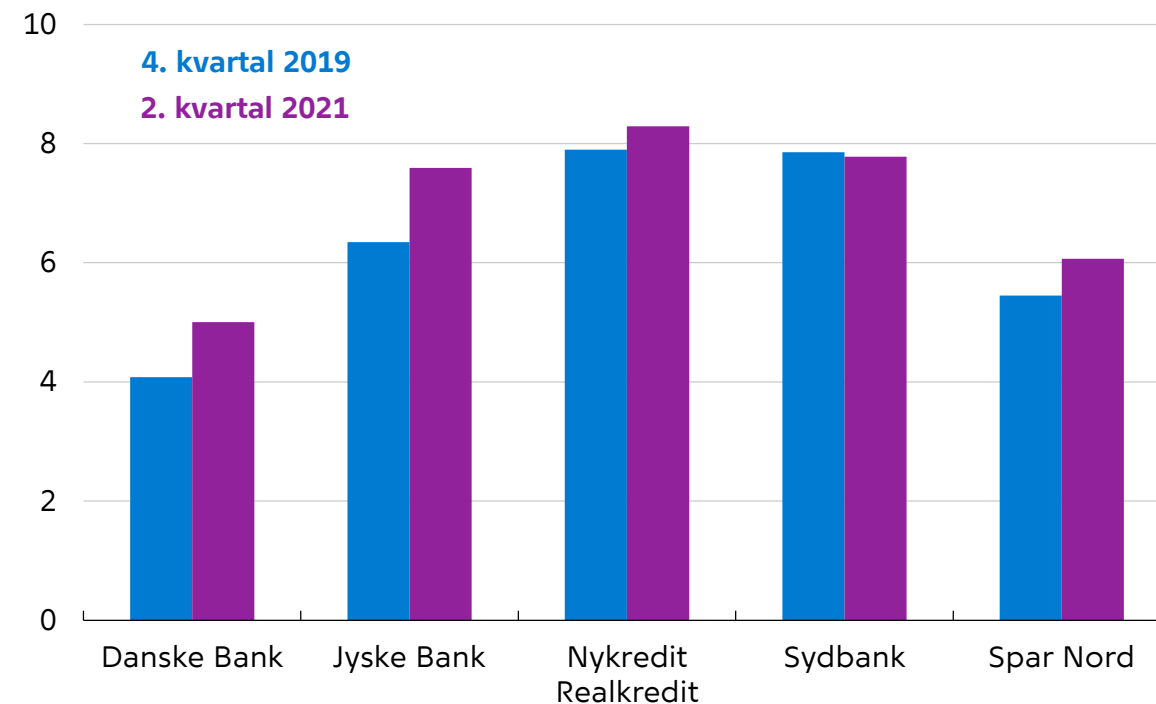
Pct. af gennemsnitlig egenkapital

Note: Årets resultat efter skat og gennemsnit af senest udmeldte forventninger til resultat for 2021 i procent af aktionærernes gennemsnitlige egenkapital for 2016-19. Kreditinstitutterne markeret med * er opgjort før skat.
Kilde: Regnskaber og egne beregninger.

Kapitaloverdækningen er vokset under pandemien

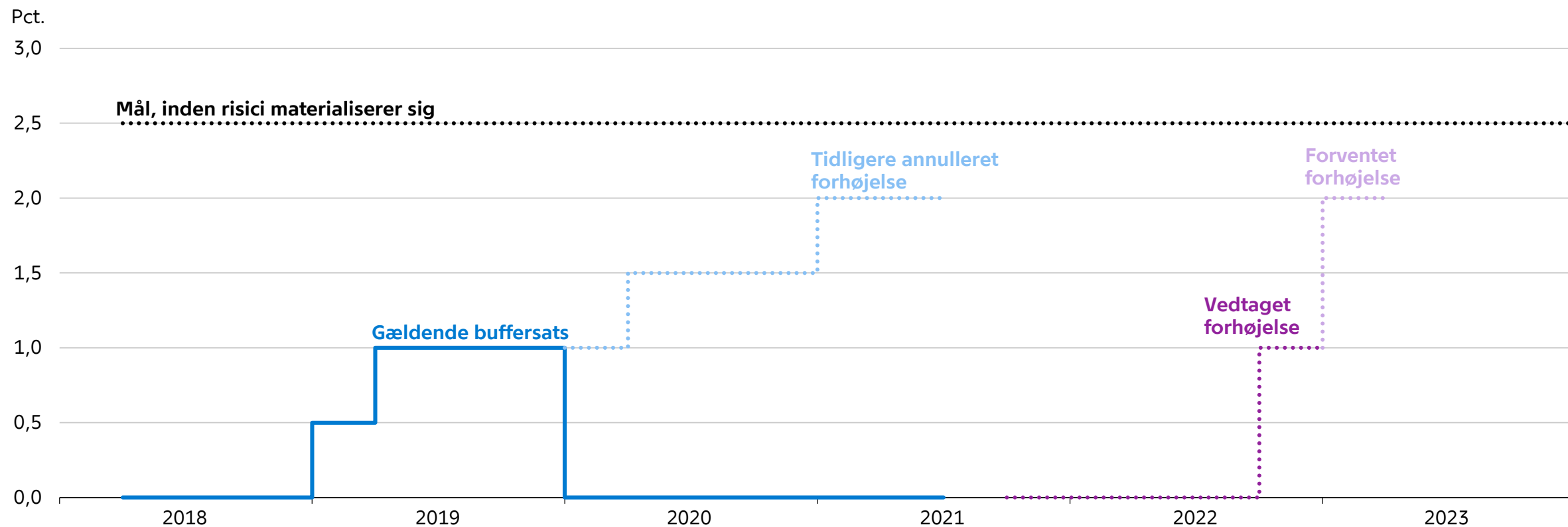
Kapitaloverdækning, pct. af risikovægtede eksponeringer

Note: Kapitaloverdækning til bindende kapitalkrav inkl. buffere. Der er set bort fra den kontracykliske kapitalbuffer, som blev frigivet i 1. halvår 2020.
Kilde: Finanstilsynet og egne beregninger.

Tegn på opbygning af systemisk risiko – derfor skal den kontracykliske buffer genopbygges

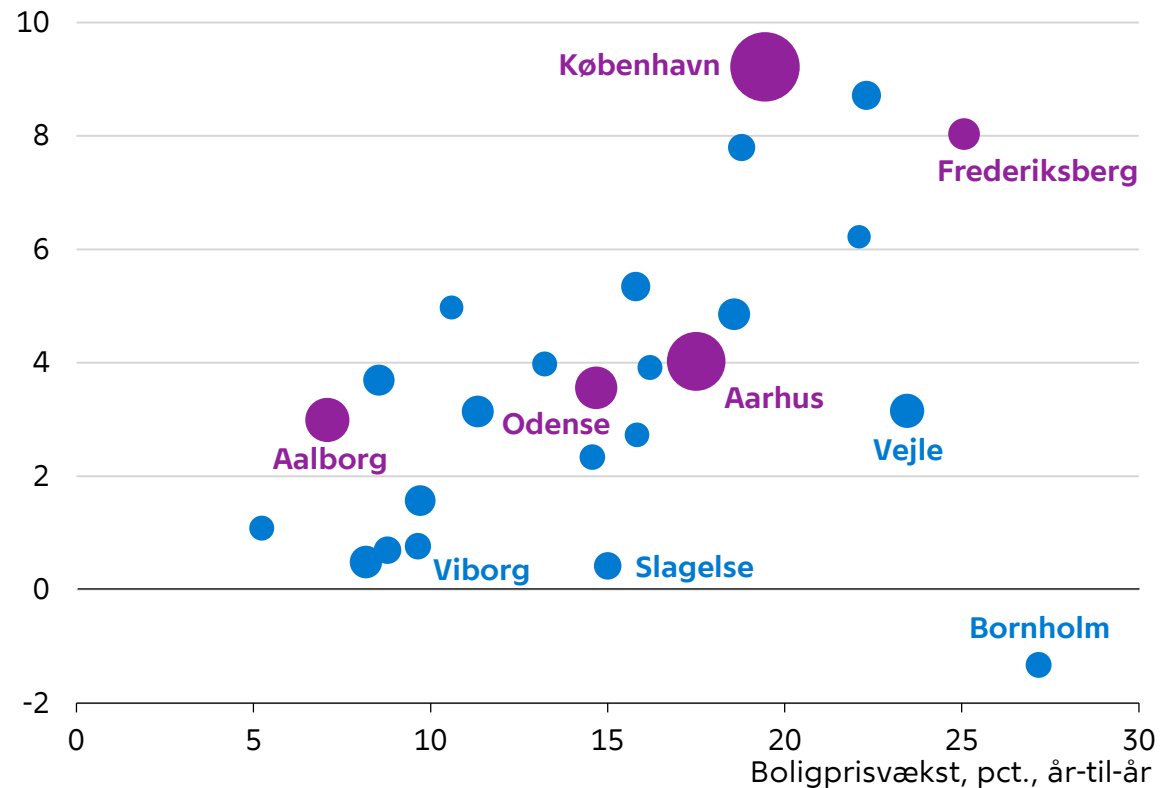
Note: Tidligere annulleret forhøjelse viser de vedtagne forhøjelser af den kontracykliske kapitalbuffer, som blev annulleret, da bufferen blev frigivet i marts 2020.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Stor udbredelse af afdragsfrihed bidrager til opbygning af risici på boligmarkedet

Kreditvæksten er højst i områder, hvor boligpriserne er steget mest

Kreditvækst, pct., år-til-år

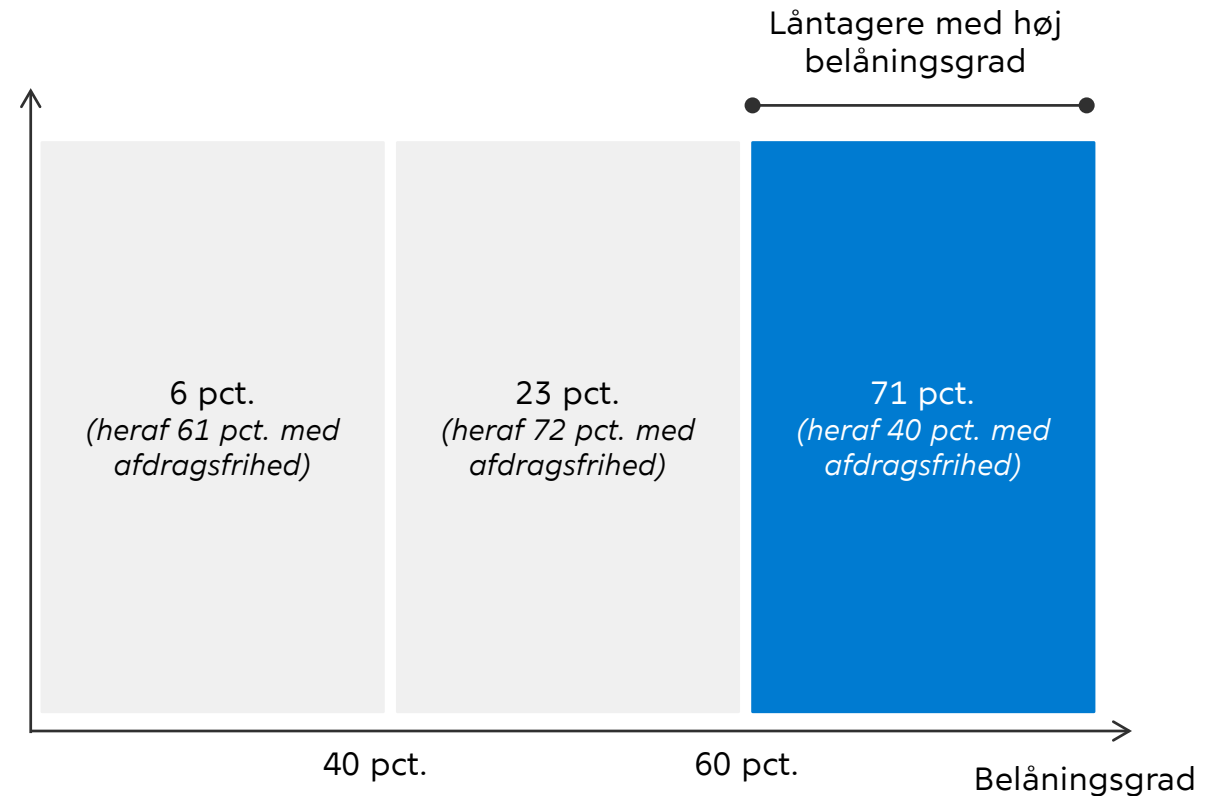

Note: Boligprisvækst er et vægtet gennemsnit af enfamiliehuse og ejerlejligheder. Størrelsen på cirklerne viser antallet af bolighandler. Data er fra 2. kvartal 2021.
Kilde: Danmarks Nationalbank, Kreditregistret og Realkreditrådet.

DANMARKS
NATIONALBANK

Stor udbredelse af afdragsfrihed i nyudlånet blandt højt gældsatte boligejere øger risici

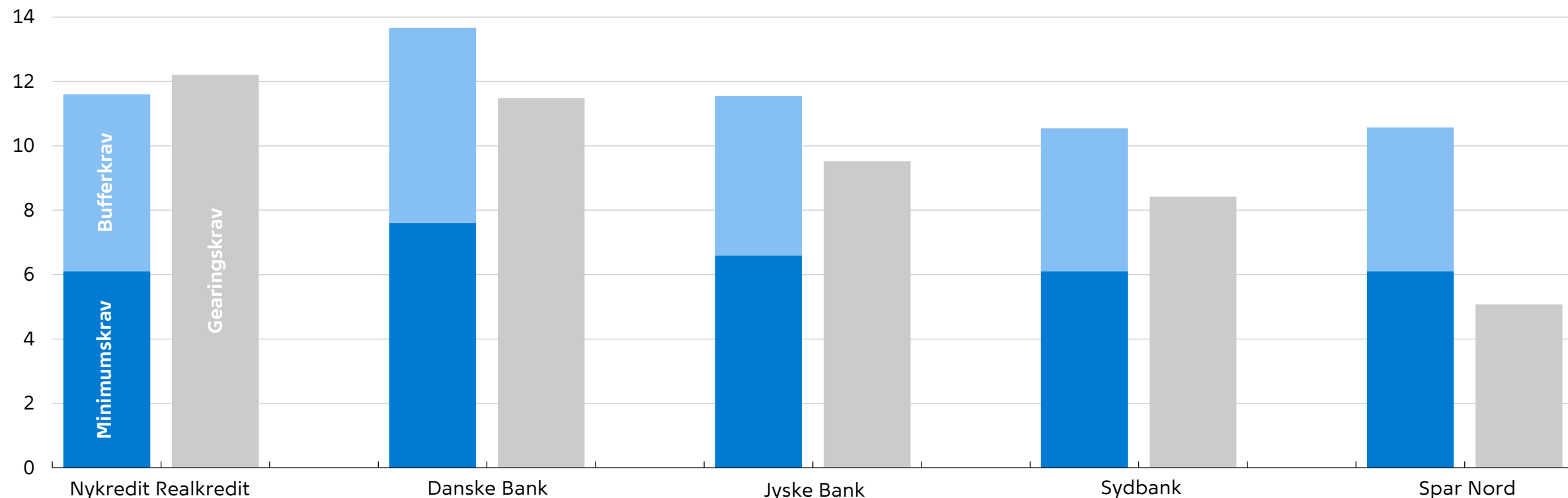

Note: Realkreditinstitutternes samlede bruttonyudlån for 1. og 2. kvartal 2021.
Kilde: Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

De mange kapitalkrav risikerer at stå i vejen for hinanden

Gearingskrav kan begrænse kapitalbuffernes reelle anvendelighed

Pct. af risikovægtede eksponeringer

Note: Del af de enkelte kapitalkrav, som skal opfyldes med egentlig kernekapital. Det viste niveau for den kontracykliske buffer er et eksempel, svarende til buffersatsen for danske eksponeringer, inden bufferen blev frigivet. Gearingskravet er omregnet til procent af de risikovægtede eksponeringer.
Kilde: Koncernregnskaber og risikoreporter for 2020 samt egne beregninger.

Flere gode toner i EU-Kommissionens forslag om implementering af Basel III

Konsekvenser af EU-Kommissionens forslag om implementering af Basel III

INTERNE MODELLER

Skærpede regler skal sikre høj troværdighed

STANDARDMODELLEN

Øget risikofølsomhed

OUTPUTGULV

Europæiske "rabatter" på pantsikrede boliglån og lån til virksomheder uden rating

GEARINGSKRAV

Ingen risikofølsomhed

Mange tak
